

Handlingsplan for å fremme et trygt og godt psykososialt miljø ved Hjellestad skole

“Livsmestring gjennom aktiv læring og lek”

«Trygghet og trivsel i et mobbefritt miljø!»

Innhold

Mål for arbeidet med det psykososiale miljøet	3
Menneskesyn	3
Brukermedvirkning	3
Forebyggende arbeid for å fremme et godt psykososialt miljø	4
Klasse- og læringsledelse	4
Sosial kompetanse	4
«Miljøtimer» på alle trinn	4
Sosiale mål	4
Ordensregler	4
Opplæring i nettvett	4
Trivselslederprogrammet	4
Aktivt tilsyn	5
Ekstra tilsyn	5
Fadderordning	5
Vennskapsuke	5
Fellesprosjekter og samlinger	5
Informasjon til foreldre	5
Elevundersøkelsen	6
Trivselsundersøkelser	6
Lærernes trinnsamarbeid	6
Kvalitetsdialog med EFS (Etat for skole)	6
Aktivitetsplikt for alle ansatte	7
Følge med	7
Gripe inn	7
Varsle	7
Dersom en ansatt krenker en elev	8
Undersøke	8
Tiltak	8
Dokumentasjon og klagerett	9
Kvalitetssikring og kontinuitet i arbeidet	9
Varsling om hendelser etter kap 12 i opplæringsloven (internt notat)	11
Saksgang ved mistanke om ikke et trygt og godt skolemiljø	12

Mål for arbeidet med det psykososiale miljøet

Alle elever har rett til et godt og trygt skolemiljø som skal «fremme helse, trivsel og læring». Denne retten er sikret gjennom opplæringslovens kapittel 12 om elevenes skolemiljø.

Målet med planen er å sikre et helhetlig arbeid slik at elevenes rettigheter oppfylles. Planen skal legge klare føringer for hvordan vi arbeider, slik at vi oppnår en felles og enhetlig praksis på skolen. Planen skal vise hvordan vi forebygger og håndterer krenkelser. Typiske krenkelser kan være mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Slike krenkelser kan forekomme på skolen eller skoleveien, men også på sosiale medier o.l. på internett.

På Hjellesstad skole legger vi vekt på et ressursorientert menneskesyn, og et sosialkonstruktivistisk læringssyn med tro på at alle kan lære. Samarbeid, inkludering, tilhørighet og fellesskap er viktige verdier for oss, og vi jobber aktivt for å skape gode relasjoner mellom elevene og mellom voksne og barn. Det legges vekt på å skape et godt læringsmiljø for alle, der tydelige rammer formidles av omsorgsfulle og trygge voksne.

Elevenes subjektive opplevelse skal alltid legges til grunn for arbeidet vårt. Hver enkelt sak skal undersøkes og håndteres, og tiltak skal settes i verk slik at elevene får et godt skolemiljø.

Ressursorientert menneskesyn

Vårt menneskesyn skal kjennetegnes av fire grunnverdier:

- Barn og voksne er like mye verdt
- Barn er unike og har mye kunnskap om seg selv og livet sitt
- Barn trenger kjærlighet
- Barn må bli tatt på alvor, lyttet til og trodd på

Brukermedvirkning

Planen presenteres for de ansatte, FAU, Skolemiljøutvalget og elevrådet hver høst. Disse inviteres også til å komme med innspill til planen.

Det skal gjennomføres jevnlige risikoanalyser hvor vi drøfter hvor og når det er størst risiko for krenkelser på skolen. Elevene skal være involvert i dette arbeidet.

Oppdatert versjon av planen skal alltid ligge tilgjengelig på skolens hjemmeside.

Forebyggende arbeid for å fremme et godt psykososialt miljø

Det forebyggende arbeidet skal være systematisk og vil foregå på mange plan. Målet er å legge grunnlaget for et godt miljø, samtidig som vi skal jobbe aktivt for å oppdage konflikter, krenkelser og eventuelle mobbesaker tidlig. De mest sentrale tiltakene i vårt forebyggende arbeid:

Klasse- og læringsledelse

Relasjonen mellom lærer og elev er avgjørende for god klasseledelse og er en viktig faktor for utvikling av et trygt og godt læringsmiljø. Lærerne kombinerer tydelig grensesetting med varme og omsorg for den enkelte elev. Det vektlegges å forsterke positiv atferd og ha forutsigbare rammer. Læringsarbeidet organiseres slik at det er inkluderende og tilpasset til elevenes ulike styrker.

Sosial kompetanse

Sosial kompetanse er et sett av ferdigheter, kunnskaper og holdninger som vi trenger for å mestre ulike sosiale miljøer. Hjelpestad skole arbeider systematisk med elevenes sosiale kompetanse i læringsarbeidet på trinnene og i månedlige fellessamlinger for hele skolen.

«Miljøtimer» på alle trinn

Det skal gjennomføres ukentlige miljømøter på alle trinn der elevmiljøet er tema. Dette skal sikre et kontinuerlig fokus på hvordan vi skal oppføre oss mot hverandre og hvilke sosiale spilleregler som gjelder. Timene kan benyttes til samtaler om aktuelle temaer og problemstillinger. Her lærer elevene om ulike følelser og drøfter hvordan de henger sammen med atferd og handlinger. Timene inneholder også lek, rollespill, drama og samarbeidsoppgaver.

Sosiale mål

Et eget årshjul for sosial kompetanse skal sørge for systematisk arbeid med sosiale mål hver måned. Målene er felles for de ulike aldersnivåene på skolen og bygger på hverandre. Skolen har felles sosiale regler for alle elevene som er utarbeidet i samarbeid med elever og voksne. Elevrådet bidrar aktivt i arbeidet med skolens arbeid med sosial kompetanse gjennom undersøkelser, observasjoner og tilbakemeldinger til skolens elever og voksne.

Skoleregler

Reglene stiller tydelige forventninger til atferd, og forteller at det er nulltoleranse for krenkelser og mobbing. Skolereglene skal gjennomgås sammen med elevene hver høst og brudd på reglene følges opp av alle ansatte.

Opplæring i nettvett

Alle elever skal få opplæring i nettvett og oppfordres til å ta kontakt med noen voksne hvis de opplever eller vet om mobbing på nettet. Elevene signerer avtale for bruk av bergensskolens digitale nett når de er på skolen. Her presiseres det at det ikke er tillatt å opptre anonymt på nettet, og at digital mobbing eller hetsing ikke skal forekomme. Reglene skal følges opp av alle ansatte.

Trivselslederprogrammet

Dette programmet innebærer at valgte trivselsledere skal legge til rette for ulike leker i friminuttene, slik at aktivitetstilbudet blir større og alle får anledning til å delta i felles lek. Trivselslederne velges for et halvt år om gangen. De får opplæring i ulike aktivitetstilbud som kan gjennomføres i grupper på

alle alderstrinn. Noen av trivselslederne har som oppgave å «speide» etter elever som går alene, og oppsøke dem for å hjelpe dem inn i lek med andre.

Aktivt tilsyn ute sammen med elevene

Skolens tilsynsplan skal sikre tilstrekkelig voksentetthet ute i alle friminutt. Det er også tilsyn før skolestart, samt i gymsalen når det er trivselsleder-aktiviteter der i storefri. Alle lærere og assistenter er ansvarlige for å følge opp tilsynsplanen med aktive observasjoner og deltakelse i leken. Alle som har tilsyn benytter gul refleksvest og skal korrigere/gripe inn ved behov, jfr instruksen i tilsynsplanen.

Ekstra tilsyn

Ved behov for grundigere observasjoner av enkeltelever eller elevgrupper settes det inn ekstra tilsyn i perioder.

Fadderordning

Fadderordningen skal sikre at de yngste elevene på skolen kjenner noen av de som er eldre. Fadderskapet opprettes under førskoledagene i juni mellom de nye 1. trinnselevene og elevene på 4. trinn. Faddersamarbeid brukes aktivt i læringsarbeidet gjennom hele skoleløpet.

Vennskapsuke

Det arrangeres vennskapsuke hver vår. I denne uken står temaet «vennskap» i fokus. Elever og voksne organiseres på tvers av trinn, og gjør ulike praktiske læringsaktiviteter sammen. Et av de viktigste målene med vennskapsuken er at voksne og elever skal bli bedre kjent med hverandre og gjøre hyggelige aktiviteter sammen. Aktiviteter knyttes tett opp til tverrfaglige tema i læreplanen.

Fellesprosjekter og samlinger

En målsetting med felles prosjekter er å bidra til fellesskapsfølelse og opplevelse av samarbeid og samhold mellom elevene. Tradisjoner som videreføres over tid skaper felles referanser for alle som går på skolen. Det arrangeres ulike typer felles opplevelser i løpet av skoleåret:

Fellessamlinger i gymsalen arrangeres månedlig, der hvert trinn har medansvar i samling. Her samles alle lærere og elever til en felles opplevelse.

Hver høst gjennomføres solidaritetsmarked hvor det selges kunst og håndverksprodukter og matvarer som elevene har laget. Hele skolen bidrar i forberedelsene, og overskuddet etter salget gis til et barnehjem i regi av Håpet.

Hver vår samarbeider hele mellomtrinnet i et musikkprosjekt som munner ut i en forestilling for medelever og foreldre. Målet med arbeidet er elevmedvirkning, samskaping, samhold og tilhørighet.

Informasjon til foreldre

Det psykososiale miljøet skal være et tema på foreldremøter hver høst. Foresatte skal informeres om Opplæringsloven kap 12 §12-2 Retten til et trygt og godt skolemiljø, og oppfordres til å ta kontakt med skolen ved mistanke om at barn ikke har et godt skolemiljø.

Rektor deltar på FAU-møte for å informere om skolens plan for et godt psykososialt miljø, og sikrer at eventuelle innspill fra FAU tas med i evalueringen av planen.

Elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen i regi av Utdanningsdirektoratet gjennomføres på 5.- 7. trinn hvert år. Resultatene følges opp av lærerne på trinnet, og av skoleledelsen. Den tas opp i FAU og SU årlig.

Trivselsundersøkelser

Det gjennomføres halvårlige trivselsundersøkelser på alle trinn. Resultatene følges opp av kontaktlærerne. Elevrådet deltar aktivt i forberedelser, gjennomføring og i analysearbeidet i etterkant.

Lærernes trinnsamarbeid

Lærerne har avsatt tid hver uke til tett samarbeid på trinnet. Elevmiljøet skal jevnlig være tema på lærernes møter. Lærerne på trinnet har et felles ansvar for arbeidet med miljøet og oppfølging av elevgruppen. Avdelingsleder deltar på drøftinger av elevsaker.

Kvalitetsdialog

Skolemiljø er tema i kvalitetsdialogen som gjennomføres årlig. Både elever, foreldre og ansatte bidrar her. Hvert annet år deltar representanter fra Etat for skole og PPT.

Aktivitetsplikt for alle ansatte

Alle ansatte har aktivitetsplikt etter opplæringslovens § 12-4. Skolen skal dokumentere arbeidet som blir gjort for å oppfylle de ulike delene av aktivitetsplikten, samt skrive aktivitetsplaner når det settes inn tiltak i en sak.

Følge med

Alle ansatte skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø. Dette gjelder både i skoletiden og på SFO. Vi følger med ved å:

- observere aktivt og være tett på elevene
- ha skolemiljø som tema på trinnene
- ta alle henvendelser fra elever og foresatte på alvor
- la elevene skrive logg
- gjennomføre undersøkelser og kartlegginger

Dersom vi oppdager situasjoner og områder som er spesielt sårbare for elevene våre, skal vi drøfte dette og vurdere å sette inn forebyggende tiltak.

Gripe inn

Alle skal gripe inn i situasjoner der en elev utsettes for krenkelser, dersom dette er mulig. Krenkelsene skal stoppes, og den voksne skal tydelig ta avstand fra slik atferd. Kontaktlæreren skal informeres, og vurderer hvilket behov det er for videre oppfølging.

Varsle

Ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et godt skolemiljø skal den ansatte alltid varsle kontaktlærer og avdelingsleder. Saken drøftes med avdelingsleder og internt varslingsskjema fylles ut (se side 11). Kontaktlæreren følger opp saken og har dialog med de foresatte.

Mistanke om brudd på det psykososiale miljøet oppdages som oftest gjennom:

- en mistenkelig episode
- varsling fra eleven/foresatte/medelever
- egne observasjoner
- problematferd mm.

Avdelingslederen skal varsle rektor om alle saker der det settes inn tiltak. I spesielt alvorlige saker vurderer rektor om skoleeier skal varsles.

Dersom en ansatt krenker en elev

Alle ansatte har plikt til å varsle rektor dersom man får mistanke om eller kjennskap til at en kollega utsetter en elev for krenkelser. Rektor skal varsle skoleeier.

Dersom en i ledelsen ved skolen står bak krenkelsene, skal man varsle direkte til skoleeier.

Undersøke

Alle saker skal undersøkes. Noen ganger kreves det et grundig undersøkende arbeid. Vi skal vurdere om det er behov for å sette inn tiltak, og eventuelt hvilke tiltak som vil være mest effektive.

Kontaktlærer har ansvar for undersøkelsene, i samarbeid med avdelingsleder.

Elevens egen opplevelse skal vektlegges mest. Involverte elever skal alltid bli hørt.

Vi benytter en eller flere av følgende metoder i undersøkelsesfasen:

- samtaler med elever og voksne
- systematiske observasjoner
- trivselsundersøkelser, loggbok mm.
- sosiometriske kartlegginger

Lærerne på trinnet vurderer resultatene av avdekkingen sammen med avdelingsleder.

Undersøkelsene dokumenteres og arkiveres i mappen og dokumenteres i Bk360.

Tiltak

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, har skolen plikt til å sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uansett årsak. Tiltakene må tilpasses den enkelte sak og dokumenteres i en egen aktivitetsplan. Skolen har utarbeidet en mal for aktivitetsplan: Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12-4.

Aktivitetsplanen skal besvare følgende spørsmål:

- a) Hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) Hvilke tiltak skolen har planlagt (både undersøkelser og konkrete tiltak tilpasset saken)
- c) Når tiltakene skal gjennomføres
- d) Hvem som har ansvaret for gjennomføringen av tiltakene
- e) Når tiltakene skal evalueres

I tillegg skal aktivitetsplanen inneholde en oppsummering av kommunikasjonen med elever og foreldre, samt en oppsummering av hva skolens vurdering av saken er. Når tiltakene er gjennomført, skal det evalueres om de har hatt tilfredsstillende effekt. Dersom skolen ikke har satt inn tiltak 5 virkedager etter at saken er meldt rektor, kan elev/foresatte melde saken til Fylkesmannen. Hvis en elev melder en sak som omhandler en av skolens ansatte, vil det bli opprettet personalsak.

Tiltakene kan rette seg både mot den som blir mobbet eller krenket, den eller de som mobber eller krenker, tilskuere, gruppe- og klassemiljø eller hele skolemiljøet. Tiltakene kan ha ulike tidsspenn. Taushetsplikten overfor hver enkelt elev skal ivaretas, og tiltakene må være lovlige og i samsvar med ordensreglement for kommunale grunnskoler i Bergen.

Dokumentasjon

Skolen skal dokumentere skriftlig hvordan vi sørger for at elever har det trygt og godt på skolen. Skolen har utarbeidet «Handlingsplan mot krenkelser» som beskriver hvordan skolen arbeider kontinuerlig og systematisk for et trygt og godt skolemiljø for elevene jf. Opplæringsloven § 12, og hvilke rutiner som her gjelder på skole-, klasse/trinn- og elevnivå. Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, benyttes skjemaet «Melding om elevens skolemiljø». Skjemaet fylles ut av den ansatte som har fått mistanke/kjennskap til manglende trivsel hos eleven. Utfylt skjema leveres rektor umiddelbart. Rektor har ansvar for at sakene blir fulgt opp med undersøkelser og egnede tiltak.

Skolen skal videre dokumentere hvilke tiltak som vi planlegger å gjennomføre, gjennom en aktivitetsplan: Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12- 4. Skolen skal videre dokumentere arbeidet med saksgang for å sikre at kravene i aktivitetsplikten blir oppfylt; plikten til å gripe inn, varsle, undersøke og eventuelt sette inn tiltak. Skolen har utarbeidet en mal for å dokumentere saksgangen: Saksgang iht. Opplæringsloven § 12-4. I tillegg kommer nødvendige referater fra møter i saken.

Klagerett

Det er et mål for skolen at alle elever eller foresatte som melder om en sak skal bli tatt på alvor og behandlet saklig. Alle saker skal følges opp, og det skal legges til rette for en god dialog med alle parter.

Dersom eleven fortsatt ikke har et trygt og godt skolemiljø etter at saken er tatt opp med rektor, kan eleven eller foresatte melde saken til Fylkesmannen. Fylkesmannen vil avgjøre om aktivitetsplikten er oppfylt. Skolen må da legge frem dokumentasjon på hva som er gjort i saken.

Kvalitetssikring og kontinuitet i arbeidet

Å forebygge, avdekke og stoppe krenkelser og mobbing gjøres best ved å sikre et kontinuerlig arbeid, jfr §12-3. Det er derfor nødvendig med en årlig gjennomgang og eventuell revisjon av handlingsplanen. Det kreves samtidig at alle ansatte har kjennskap til innholdet i og forplikter seg på prosedyrene som beskrives i planen. Av den grunn er planen årlig et tema på planleggingsdagene før skolestart, og på trinnmøter en gang pr. halvår. Ved oppstarten ved hvert skoleår vil kontaktlærere informere både elever og foresatte om skolens nullvisjon mot mobbing samtidig som man har

nettvert som et diskusjonstema i klassene. Planen skal hvert år evalueres av skolens rådsorganer. Erfaringer fra løpende arbeid og de årlige trivselsundersøkelsene skal legges til grunn for evalueringen. Planen skal være tilgjengelig på skolens nettside.

Tilhørende dokumenter:

- Melding om elevens skolemiljø (vedlagt)
- Saksgang iht. Opplæringsloven § 12 (vedlagt)
- Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12 (vedlagt)
- Skolemiljø - [Udir](#)
- Mobbing og mistrivsel – [hva skal skolen gjøre](#) (Udir) - Informasjon til foreldre og elever om skolemiljø (Udir)

Varsling om hendelser etter kap 12 i opplæringsloven (internt notat)

Elev:

Trinn:

Melder:

Dato:

Mistanke/kunnskap basert på:	Sett kryss	Bakgrunnsinformasjon	Navn/kryss
Krenkende ord eller handlinger		Egen observasjon	
Fravær		Eleven selv har varslet	
Ensomhet		En annen elev har varslet	
Angst/depresjon		En foresatt har varslet	
Adferd		Andre har varslet	
Annet			

Beskrivelse av som har skjedd og hvordan du har håndtert saken:

- ☐ Saken er videresendt
- ☐ Saken gjelder elevens rett til et trygt og godt skolemiljø iht. Opplæringsloven kap 12
- ☐ Foresatte informert

Dato og signatur: _____

1) Melding leveres rektor

2) Kopi til elevmappen

Revidert august 2025